

Átrendezik a Szépművészeti Múzeum gyűjteményét

Az új igazgató programja

(Saját tudósítónktól.) Csütörtökön ebben a Szépművészeti Múzeum új igazgatója, dr. Csánky Dénes sajtóértekezletre kérte magához a napilapok képzőművészeti kritikusait, akik előtt részletesen kifejtette a múzeum kulturális szerepének elmélyítésére és gyűjteményeinek átrendezésére vonatkozó elgondolásait. Összefoglaló programot adott, amelynek főbb pontjai jelentős változásokat ígérnek a Szépművészeti Múzeum életében. Érdekes tervezetét az alábbiakban ismertettük.

— Mindenekelőtt — mondotta Csánky — hangsúlyozni kívánom, hogy a Múzeum élén végzendő munkásságomban a nagy múlt tradícióihoz kívánok igazodni. Kiváló elődöm: Petrovics Elek példája nyomán indulva, igyekszem ellensúlyozni a gazdasági helyzet nyomasztó befolyását s ezért remélem, hogy amint az ő munkássága — igen súlyos helyzetben — a fejlődés hordozója volt, az én munkám is eredményes lesz. Ha részletkérdésekben talán el is térek az ő koncepciójától, amit az idők változása magyaráz, a vezetés fővonalában megegyezem vele. Nyilvánvaló, hogy ma már több reform keresztülvitelére van szükség, amelyek közül legfontosabb a teljes fejlődési folyamatot felülbiztosító egységes Magyar Képtár felállítása. A magyar művészeti múlt emlékei eddig szétszórtan kaptak helyet, különböző múzeális intézményekben. Egy részük a Nemzeti Múzeumban, más részük a Magyar Történelmi Múzeumban, legrendszerezesebb gyűjteményük pedig az Esztergomi Keresztény Múzeumban van. Az utóbbihoz képest a Szépművészeti Múzeum anyaga csaknem jelentéktelen. Már most, célokom az, hogy amit csak lehet, méltó helyére, a Szépművészeti Múzeumba hozzak át, számítva a további kutatások újabb eredményeire is. Az egybegyűjtött anyagot itt aztán két csoportra osztom. Az első csoport középkori táblafestészetünk és szobrászatunk minden valamire való darabját magában foglalja majd, kiegészülve a mohácsi vészt követő »meddő« korszak ravatalképeivel, továbbá a barokkművészet emlékeivel s végül Kupeczky, Mányoki, Bogdán piktúrájával, egészen a tizenkilencedik század végéig. A második csoport összefüggő sorozata Markó Károlytól kezdve, a biedermeier-koron keresztül, mint folyamatos fejlődést mutatja be a tizenkilencedik és huszadik század magyar művészetét, egészen napjainkig. Ilyenformán látnivaló, hogy az Új Magyar Képtár eddigi különállását megszüntetve, modern művészetünket multjával szorosan összefüggő, szerves folyamatként akarom a fejlődés természetes vonalába illeszteni.

A tizenkilencedik és huszadik század művészetének szétválasztása ma már úgysem tartható fenn. Legkevésbé nálunk, ahol a legújabb irányok egyre világosabban árulják el multkapcsoló szálait. Különben külföldön, főleg a németországi képtárak újrendezésénél is megfigyelhető ez az egyesítési törekvés. Újabban ott számos képtár — amely azelőtt a legszélsőségesebb irányokat is befogadta — megfelelő selejtezést végzett és egyre több régi anyaggal frissült fel, visszakapcsolódva a multhoz, amelyben még a »kilenegések« gyökerei is megtalálhatók. Ezért óhajtom én a magyar művészet újjászületésének és felnövekedésének utolsó száz esztendejét, mint egységes egészet szemléltetővé tenni. Persze, szigorú rostálással, mert az átértékelés bizonyos korszakokban szükségszerű, eleven követelménnyé válik. Keveset, de jót, — ez az irányelvem akkor, amikor az Andrássy-úti Új Magyar Képtár javát a Szépművészeti Múzeum átrendezendő modern magyar képanyagába osztom be.

— Az így felszabaduló Andrássy-úti helyiségekben viszont a tizenkilencedik és huszadik század külföldi képzőművészeti anyagát szeretném elhelyezni. Ha a ma kiállított gyérszámú külföldi anyaghoz hozzáveszem a raktáron őrzött újabb, értékes külföldi darabokat, számban és minőségben egyképp jelentős modern kollekció kerekedik ki belőle. A régi külföld képtár — amelynek olasz csoportja már fel van állítva — tovább halad a teljes kiépülés felé. Sajnos, anyagi eszközök híján ennek a két, szervesen összetartozó résznek egyesítése ma még kivihetetlen.

— Ami a szobrászati anyagot illeti, mind a középkori, mind a modern külföldi, valamint az egységes magyar kollekció külön helyiségekben kerül átrendezésre, az antik plasztikai gyűjteménnyel együtt. Az egyiptomi gyűjtemény, amely mintegy előzményét mutatja be az antik plasztika kialakulásának, most áll tudományos feldolgozás alatt. Nagyszámú és nagyértékű grafikai gyűjteményünket mai helyzetében fogom továbbra is fenntartani. Összefoglalva mindent: általános törekvésem a magyar művészeti múlt és jövő megmentésének minél hathatósabb előmozdítása, az igazi értékek megbecsülése és megvédése — a kontárokkal szemben.

Ez a nagyszabású program méltó várakozást kelt Csánky Dénes igazgatói működése iránt. Tele van hasznos, szükséges, korszerű reformok ígéretével, amelyek bizonyára rövidesen megvalósulnak és sikeresen tetőzik be Petrovics Elek megkezdett munkáját. Csupán egyetlen passzusa, illetve annak kissé aggasztó példára való hivatkozása tölt el bennünket némi idegenkedéssel, az Új Magyar Képtár selejtezése kapcsán. Átértékelésre valóban szükség van akkor, amikor a legújabb művészeti forradalmak már elzúgtak s a leghiggadt eredmé-

nyek elég tisztán felmérhetők. A németországi »revízióra« való hivatkozás mégse hangzik túlságosan megnyugtatóan. Ott egy idő óta a művészet szempontjai erősen alárendelődtek a politika parancsuralmi kívánalmainak. Ahol pedig a művészet maga nem szabad: a művészetpolitika tárgyilagosságában is meginog némileg a bizalom. Ezért jobban szerettük volna, ha az új igazgató külföldi példáért valamivel tovább megy Berlinnél, nyugat felé, mondjuk — Párizsig. No de, reméljük, nem a példa a fontos, hanem a hazai szükségletek elfogulatlan felismerése, amit Csánky Dénes egész programtervezete olyan szerencsésen juttatott kifejezésre.

Az új igazgató ezenfelül még több kiállítás rendezését is kilátásba helyezte. Első lesz ezek sorában Székely Bertalan grafikáinak bemutatása. Ezt követi jövő évben a múzeum harmincéves fennállása alkalmából rendezendő jubiláris kiállítás, közben pedig a francia modern grafika és a magyar raktáryananyag kiállítása. A múzeum évkönyve — ha kisebb terjedelemben is — ezentúl évenként jelenik meg. A kiadványok sorozata szintén bővül népszerűen megírt, többnyelvű és gazdagon illusztrált könyvekkel. Végül arról is megemlékezett Csánky igazgató, hogy a régi képek restaurálására külön termet rendezett be, amelyben Kákai Szabó György végzi az állandó munkát. —i.